

konkludi el la spertoj de sia entrepreno la rime-
dojn por plibonigo de la ekonomio.

Tiuj ĉi ne estas la ununuraj mallogikaĵoj en
la novliberalisma doktrino, sed ili jam sufiĉus
por almenaŭ starigi la demandon, ĉu la recep-
toj, kiujn politikistoj prezentas nuntempe, vere
estas aplikeblaj, ununuraj kaj senalternativaj.

Dio donis du okulojn

La merkato estas la imagata ejo, kie renkon-
tiĝas ĝiaj du flankoj: oferto kaj mendo. La
novliberalismaj politikistoj koncentriĝas nur je
la oferta flanko, ĉar la ŝtato, kiel priskribite, ne
estu ekonomia aganto – t.e. ĝi ne aĉetu por
ekonomivigligaj celoj. En la realeco tio gvidas
al postuloj, kiel malplialtigo de salajroj, forigo
de leĝa maldunga protekto k.s. por malplialti-
gi senlaborecon. Tamen ĝuste mendoj, kiuj
donas sekurecon pri la estonteco, estas la plej
necese bezonataj de entreprenoj!

Se Maja iras al vendejo kaj aĉetas ŝuojn, tio
estas ero de mendo. La ŝuvendisto ĉi-kaze

estas ero de la oferta flanko. Se la prezo de
laboro malplialtiĝus, li ne dungus plian
homon. Li faros tion, pli verŝajne, kiam li
havos pliajn mendojn, kiam li sola jam ne plu
povos prizorgi ilin ĉiujn, kvankam ankaŭ la
prezo de laboro ne estas malgrava.

Indas do koncentriĝi ne nur je unu flanko de
la merkato, sed je ambaŭ laŭbezzone. La usona
nobelpremiito pri ekonomiko Paul SAMUELSON
[pol semjulsón] diris: “Dio donis al la
ekonomikisto du okulojn. Unu por la oferta kaj
unu por la menda flanko”.

Postaŭtisma ekonomiko

Ĝenerala problemo de la hodiaŭ superrega
novliberalisma doktrino estas ke ĝi ne akceptas
aliajn sociekonomikajn alirojn, kiuj tamen
ekzistas kaj pluevoluas. Almenaŭ en la t.n.
okcidenta mondo apenaŭ ekzistas universita-
toj, en kiuj estas zorge instruataj aliaj skoloj,
krom la novliberalisma. Ĝiaj konkludoj ŝajnas
kiel nura vero al ordinara studento de

ekonomiko, ĉar li, laŭ la instruplano, neniam
aŭdos profunde ion pri aliaj skoloj. Plie, ankaŭ
kiel ekonomiajn konsilistarojn oni alvokas
preskaŭ nur la reprezentantojn de tiu ĉi doktri-
no. Kaj tial politikistoj tre malofte konatiĝas
kun aliaj ekonomikaj agrekomendoj ol novlib-
eralismaj, mem havante malmulte da scio pri
ŝtata ekonomiko. Oni povas do konstati, ke la
hodiaŭ superreganta novliberalisma doktrino
estas “aŭtisma” en la senso, ke ĝi havas
grandajn problemojn interkomunikiĝi kun aliaj
sciencoj kaj aliroj.

Skolo, kiu klopodas eviti tion, estas la tiel
nomata “postaŭtisma ekonomiko”. Laŭ ĝi, neni-
u skolo sole sukcesas priskribi la tutan ekonomian
realecon, ĉar la realeco estas tro kompleksa. Sed
diversaj aliroj priskribas diversajn erojn de la
ekonomia realeco pli aŭ malpli bone kaj tial oni
utiligu ne nur unu teorion skolon, sed laŭeble
plej multajn por veni al iu agrekomendo. Krome,
oni ĉiam kontrolu la verecon de la teorio per sta-
tistikoj kaj tiel evitu teorion, tro foran de la
realeco – kiel, ekzemple, novliberalismon.

Adjévi ADJE

Adjévi ADJE, Togolando

Mi naskiĝis en poligamia familio. Mia patro havas tri edzinojn kaj 28 gefilojn (ĉiuj vivantaj). Li estas emeritiĝinta masonisto. Nun li loĝas en vilaĝo Anjronkope kun la dua edzino kaj kelkaj gefiloj. La tria edzino, panjo, loĝas en Lomé, kun kelkaj miaj gefratoj. La unua edzino kun kelkaj gefiloj loĝas en Akro, kie mi pasigis du semajnojn. Mi estas la 13-a infano de mia patro kaj la tria el ok de mia patrino.

Delonge mi planis viziti miajn familianojn en Ganao, sed mi ĉiam estis tro okupita. Finfine, mi povis vojaĝi al Akro, la ĉef-urbo de Ganao. Kiam mi alvenis, profunda ĝojo kaptis miajn familianojn. Renkonte, ili kuris al mi, ĵetis sin sur mian kolon kaj longe brakumis min kun la vorto: “Akwaaba, akwaaba” – “bonan alvenon”!

Certe mi havus kelkajn pliajn kilogramojn, se mi restus en Akro pli longe. Oni vekis min ĉiumatene kun teo aŭ kafo. Mawoena [maŭena], mia duonpatrino, tre atentema, por forigi mian enuon amikeme paroligis min kaj foje rakontadis al mi pri sia pasinteco. Miaj duonfratoj, ĉiu siamaniere, penis havigi al mi ĉiam pli da ĝojo: Fo-Adjé [fo-aĝe] en-poŝ-igis al mi preskaŭ ĉiumatene kelkajn biletojn de

Sep jarojn post disiĝo

cedis*; Tata montriĝis kiel aktiva promen-ig-
anto tra la urbaj stratoj; Togbevi montris sin
kiel nia patro – li zorgis pri tio, kiel provizi la
domon je ĉiuj necesajoj. Senlace, li foriris frue
ĉiumatene kaj revenis iom poste kun pakaĵo da
sukero aŭ pano. Kiam sentiĝis ajna bezono en
la domo, li tuj elpoŝigis la monon... Kia
malavara estonta patro!

Ĉiu persono, kiu longe vojaĝos por eniri la
domon de tiuj malavaraĵoj kaj modestaj homoj
komprenos, ke liaj gastigantoj neniam permes-
os al li foriri sen proponi la plej bonajn afer-
ojn, kiujn ili havas. Tiel, la anonco pri mia
foriro elvokis en miaj karaj gastigantoj tiom
da sentoj, ke mi kontraŭ-vole devis prokrasti
mian foriron.

Mi estis tre feliĉa pri mia vizito al Akro, ĉar
mi revenis hejmen kun bonaj rememoroj: mi
faris interesajn fotojn, plibonigis miajn angla-
lingvajn sciojn, vizitis lokojn, kiujn mi antaŭe
malmulte konis aŭ tute ne konis kaj grandigis
mian moner-kolekton per aldono de kelkaj
cedis-oj. Kaj – plej grave – mi nun havas mul-
tajn novajn kontaktojn! Miaj familianoj
revigligis min, kiel ili ofte faras al miaj aliaj
gefratoj. Mallonge, mia familiano faris al mi
tion, kion la distanco dum longa tempo mal-
helpis, kaj tiuj momentoj estas neforgeseblaj!

Mi alvenis hejmen kun sako plena je don-
acoj kaj pakaĵoj por transdoni al konatoj
loĝantaj en Togolando.

* *cedis* – loka mono

** *Bitters* – loka forta trinkaĵo, farita el dis-
tilita palmvino

balai – purigi plankon

blindulo – tiu, kiu ne povas vidi

brakumi – premi en siaj brakoj

emeritiĝinta – tiu, kiu ne plu laboras pro aĝo

enuo – malplezuro pro seninterese

malavara – tiu, kiu elspezas monon sen zorgi

pri ĝi (avara – kiu tro interesiĝas pri mono)

masonisto – tiu, kiu konstruas per ŝtonoj

metio – manlabora profesio

modesta – nerica; tiu, kiu neniam bone parolas
aŭ pensas pri si mem

poligamia familio – familio kun kelkaj edzinoj
aŭ edzoj

prokrasti – transmeti al pli malfrua tempo

provizi – havigi

Kun la familianoj

Tanti, ĝoj-plena kaj ridema fratino, post
kiam ŝi balais la dom-korton kaj purigis la
telerojn, helpis aŭ anstataŭis la patrinon en la
kuirejo matene antaŭ ol iri al la meti-lernado,
por prepari al ni maten-manĝon, kaj vespere –
vesper-manĝon. La persono, kiu multe mirigis
min, estis Kofi, mia nevo. Li flue alkutimiĝis
al multaj naciaj kaj fremdaj lingvoj. Kofi kun
lerteco haltigis min dum la promeno jen por
prezenti al mi tre belajn fraŭlinojn, kiuj turnus
la kapon eĉ de blindulo, jen por proponi al mi
glaseton da Bitters**, kies gusto eĉ nun sen-
tiĝas en mia buŝo!

Miaj familianoj ne estis la solaj personoj,
kiuj montris tian varman gast-amon. Ankaŭ la
kunloĝantoj alportis al mi tre bongustajn
manĝaĵojn, foje invitis min pasigi la tagmezon
kun ili ĉe la tablo.